

1

MAILAND
VIDEREGÅENDE SKOLE

Personvern

Brukerstøtte VG2

Introduksjon til personvern

- Hva **personopplysningsloven** handler om
- Hvorfor vi trenger **personvern**
- Eksempler fra hverdagen

Mål

- Forstå hvordan personopplysninger registreres og beskyttes i Norge og EU (GDPR).

Hva er personopplysningsloven?

- Viktigste loven om personvern i Norge
- Regler for hva som kan registreres om privatpersoner
- Regler for hvordan opplysningene skal behandles
- Gjelder for både bedrifter og offentlig sektor

Hvem registererer personopplysninger?

- Myndigheter
- Bedrifter
- Markedsføring

Hvem registererer personopplysninger?

- Myndigheter: folkeregister, skatteregister, Lånekassen, trygderegister, kjøretøyregister, førerkortregister
- Bedrifter/institusjoner: banker, forsikring, skoler, arbeidsgivere, organisasjoner
- Markedsføring og reklame

Hvorfor lov om personopplysninger?

- Forhindre misbruk av data
- Sikre at informasjonen er riktig
- Beskytte privatlivet
- Ikke gjelder for *private formål* (f.eks. kontaktliste på mobilen)
- Unge TikTok-brukere og personvern - Elevkanalen (Innlogget)

GDPR

- Fra 2018 samsvarer norsk lov med **GDPR (General Data Protection Regulation)**
- EU/EØS ville ha et felles lovverk:
 - Personvern = grunnleggende rettighet
 - Lettere flytting av data mellom land
 - Enklere for bedrifter på tvers av landegrenser
- [Video: Vet du hva GDPR er? - Elevkanalen \(Innlogget\)](#)

Internasjonale selskaper

- GDPR gjelder også selskaper utenfor EU/EØS som har brukere her
- Eksempler: Facebook, Twitter, YouTube
- Må følge GDPR for å ha europeiske brukere

GDPR i Norge

- Vi følger Personopplysningsloven
- Kjernen = GDPR
- Nasjonale tilpasninger finnes (f.eks. aldersgrense for samtykke)
- Viktig å kjenne både norsk lov og GDPR når man håndterer data
- Personvern på nett - Elevkanalen (Innlogget)

Dubestemmer.no

- Du bestemmer – lær om personvern, nettvett og kildekritikk
- Oppgave-fil

- [Video: Sender live fra fest - Elevkanalen \(Innlogget\)](#)
- [Video: Informasjonskapsler - Elevkanalen \(Innlogget\)](#)
- [Video: Personvern i sosiale medier - Elevkanalen \(Innlogget\)](#)

Personvernprinsippene

- Andres personopplysninger kan vi ikke uten videre samle, bearbeide, lagre eller levere videre. Vi må innfri en rekke krav som er bestemt i personopplysningsloven før vi kan behandle personopplysninger. Personvernprinsippene er til for å gjøre vurderingene vi må gjøre noe lettere.

Personvernprinsippene

- Hvorfor bryr vi oss? Fordi data = mennesker.
- Mål i dag
 - forstå prinsippene
 - kjenne lovlig grunnlag
 - bruke dem i praksis

Hva er personopplysninger? Hva er «behandling»?

- Personopplysninger: alt som kan knyttes til en person
 - (navn, bilde, IP, elev-ID ...).
- Behandling:
 - Samle
 - Lagre
 - Bruke
 - Dele
 - Slette
 - Analysere osv.
- Unntak: rent privat bruk (familieliste, bursdagsliste).

Roller og ansvar

- Behandlingsansvarlig: bestemmer formål og midler.
- Databehandler: behandler på vegne av ansvarlig.
- Dokumentasjon: vis hva dere gjør og hvorfor (ansvarlighet).

Skole-nære eksempler

- Klasselister og kontaktinfo
 - formål undervisning/oppfølging
 - minimering + slettefrister
- Bilde på nettside
 - Samtykke
 - klart formål
 - enkel tilbaketreking
- Loggfiler i IT-drift
 - formål sikkerhet/feilsøking
 - tilgangsbegrensning + sletting
- Elev-app
 - kun nødvendige felter
 - tydelig informasjon
 - ikke spor mer enn nødvendig.

7 prinsipper om personvern

- Lovlig, rettferdig, gjennomsiktig
- Formålsbegrensning
- Dataminimering
- Riktighet
- Lagringsbegrensning
- Integritet/konfidensialitet/tilgjengelighet (CIA)
- Ansvarlighet

Gruppe-oppgave

Hver gruppe lager én plakat som forklarer ett av de 7 personvernprinsippene med praksiseksempler.

Plakatmal

- **Prinsippnavn** (stort)
- **Én setning:** Hva betyr prinsippet? (enkelt språk)
- **Sjekkliste:** Hvordan følger vi det i praksis på skolen?
- **Case:** ett godt og ett dårlig eksempel (kort)
- **Fallgruver:** typiske feil
- **Lite ikon/illustrasjon** (valgfritt)

Lovlig, rettferdig, gjennomsiktig

- Lovlig grunnlag (art. 6): samtykke, avtale, rettslig plikt, vitale interesser, offentlig oppgave, berettiget interesse.
- Rettferdighet: respekter forventninger; ikke «skjulte» formål.
- Gjennomsiktighet: skriv enkelt og tydelig.

Formålsbegrensning

- Bestem formålet før du samler inn data.
- Ikke gjenbruk til nye formål uten nytt grunnlag.

Dataminimering

- Samle kun det som trengs.
- Fjern overflødige felter/loggdata/bilder.

4) Riktighet & 5) Lagringsbegrensning

- Hold data oppdatert; rett/slett feil.
- Slett/anonymiser når formålet er oppfylt; ha slettefrister.

6) Integritet, Konfidensialitet og Tilgjengelighet

7) Ansvarlighet

- Integritet: ingen uautorisert endring/sletting.
- Konfidensialitet: kun rette personer ser data.
- Tilgjengelighet: de som trenger det, har tilgang når de trenger.
- Ansvarlighet: rutiner, opplæring, sporbarhet, vis at dere følger reglene.

Lovlig grunnlag (art. 6) – når bruker vi hva?

- Samtykke: frivillig, spesifikt, kan trekkes. Ikke default-løsning.
- Avtale: nødvendig for å levere det vi har avtalt.
- Rettslig plikt: vi må etter lov.
- Vitale interesser: liv/helse.
- Offentlig oppgave: skole/forvaltning.
- Berettiget interesse: interesseavveiing + informasjon + reservasjon.

Særskilte kategorier (art. 9)

- Helse, biometrikk, religion, seksuell legning, etnisitet, politisk syn, fagforening, straffedommer m.fl.
- Utgangspunkt: forbudt; krever særskilt grunnlag (f.eks. uttrykkelig samtykke).

«Før du behandler data, sjekk 5 spørsmål»

- Hva samler vi?
- Hvorfor (formål)?
- Hvor lenge (slettefrist)?
- Hvem får se (tilgang)?
- Hvordan sikrer vi (teknisk/organisatorisk)?

Innlevering

- Design et trygt datasett og en løsning (kun syntetiske data)
- [Oppgave-Word](#)

Innleveringsoppgave

- Skriv en kort tekst (1 side):
- Forklar **hvorfor det er viktig** at opplysningene om deg er riktige og sikret.
- Gi eksempler på minst **3 ulike registre** du selv er registrert i.
- Hvilke konsekvenser kan det få om opplysningene dine blir misbrukt?